

1. *Bizonyítsuk be, hogy ha  $p$  a  $|G|$  legkisebb prímosztója, és a  $G$   $p$ -Sylowja ciklikus, akkor  $G$ -ben van normál  $p$ -komplementum!*

*Megoldás:* A Burnside-féle  $p$ -komplementumtételt szeretnénk alkalmazni. Ehhez azt kell bebizonyítanunk, hogy egy  $P \in \text{Syl}_p(G)$   $p$ -Sylow-részcsoporthra  $N_G(P) = C_G(P)$ .

Mivel az  $N_G(P)$  elemeivel való konjugálás automorfizmusként ha a  $P$  csoporton, és a hatás magja  $C_G(P)$ , a  $H = N_G(P)/C_G(P)$  csoport beágyazható  $\text{Aut } P$ -be. Ha  $P \cong C_{p^n}$ , akkor  $|\text{Aut } P| = p^{n-1}(p-1)$ , viszont  $|H| \mid |G : C_G(P)| \mid |G : P|$ , ugyanis a  $P$  kommutatív csoport benne van a centralizátorában. Tehát  $|H|$  osztója  $p^{n-1}(p-1)$  és  $|G : P|$  legnagyobb közös osztójának, ami 1, ugyanis  $p$  nem osztja  $|G : P|$ -t, mert  $P$   $p$ -Sylow, és  $p-1$  prímosztói sem oszthatják, mert  $p$  a  $|G|$  legkisebb prímosztója.

Tehát  $N_G(P)/C_G(P) = 1$ , azaz  $N_G(P) = C_G(P)$ , így  $G$ -ben van normál  $p$ -komplementum.

*Egy  $G$  csoport metaciklikus, ha  $G'$  és  $G/G'$  ciklikus.*

2. *Lássuk be, hogy minden véges, nilpotens, metaciklikus csoport ciklikus!*

*Megoldás:* Ha  $G$  nilpotens, akkor  $G' \leq \Phi(G)$ , így  $G/\Phi(G) \cong (G/G')/(\Phi(G)/G')$  faktorcsoportha a  $G/G'$  ciklikus csoportnak, tehát maga is ciklikus. Ezért van olyan  $g \in G$ , amelyre  $\{a\} \cup \Phi(G)$  generátorrendszere  $G$ -nek. Viszont  $\Phi(G)$  elemei egyenként elhagyhatók a generátorrendszerből, ezért  $G = \langle a \rangle$ , azaz  $G$  ciklikus.

3. *Bizonyítsuk be, hogy ha egy  $G$  véges csoport minden Sylow-részcsoportha ciklikus, akkor  $G$  metaciklikus!*

*Megoldás:* Az a tulajdonság, hogy a Sylow-részcsoporthok ciklikusak, öröklődik a részcsoporthokra és faktorcsoporthokra (részcsoporth Sylow-részcsoporthja beágyazható a  $G$  Sylowjába, és a  $G$  Sylow-részcsoporthjának a képe a faktorizálásnál a faktorcsoporth Sylowja). Az 1. feladatból következik, hogy  $G$ -ben van normál  $p$ -komplementum a legkisebb prímosztóhoz, így indukcióval bizonyítható, hogy  $G$  feloldható. A kommutátorláncának a faktoraira is igaz, hogy a Sylowjai ciklikusak, de mivel ezek Abel-csoportok, a Sylowjainak direkt szorzatai, ezért a kommutátorlánc faktorai ciklikusak. Végül használhatjuk az előadásról azt a lemmát, hogy nem lehet  $G'/G''$  és  $G''/G'''$  mindegyike nem triviális ciklikus csoport, ezért  $G'' = 1$ , és  $G$  metaciklikus.

4. *Tegyük fel, hogy a véges  $G$  csoport minden Sylowja ciklikus, és  $M \triangleleft N \triangleleft G$ . Bizonyítsuk be, hogy  $M \triangleleft G$ .*

*Megoldás:*  $|M| + |N| + |G|$ -re vonatkozó teljes indukcióval bizonyítjuk az állítást.  $M = 1$ -re nyilván igaz, tehát feltehető, hogy  $M > 1$ .

Vegyük észre, hogy az 1. feladatból indukcióval az is következik, hogy  $G$  legnagyobb prímmel tartozó Sylowja normálosztó: legyen  $H$  a legkisebb prímmel tartozó normál komplementum. Ez kisebb rendű, és szintén ciklikusak a Sylowjai, tehát a legnagyobb prímmel tartozó  $P$  Sylowjára  $P \triangleleft H$ , amiből  $P \text{ char } H \triangleleft G$  miatt  $P \triangleleft G$ .

A feladat  $M$  részcsoporthjában is normálosztó a legnagyobb  $p$  prímmel tartozó  $P \in \text{Syl}_p(M)$  Sylow-részcsoporth. Erre  $P \text{ char } M \triangleleft N$ , tehát  $P \triangleleft N$  az  $N$ -nek normális  $p$ -csoportja.

Ezért  $P$  benne van  $N$  összes Sylow-részcsoporthjában, így azok metszetében,  $O_p(N)$ -ben is. Mivel  $O_p(N) \text{ char } N \triangleleft G$ , azt kapjuk, hogy  $P \triangleleft O_p(N) \triangleleft G$ . Ha  $O_p(N) = N$ , akkor  $N$   $p$ -csoportja  $G$ -nek, ezért ciklikus, és így  $M \text{ char } N \triangleleft G \Rightarrow M \triangleleft G$ . Ha  $O_p(N) < N$ , akkor az indukciós feltevés miatt  $P \triangleleft G$ , és akkor az  $M/P \triangleleft N/P \triangleleft G/P$  sorozatra alkalmazhatjuk az indukciós feltevést:  $M/P \triangleleft G/P$ , így  $M \triangleleft G$ .

5. *Legyen  $G \geq H \geq K$ , és  $|G : K| < \infty$ . Mutassuk meg, hogy  $T_{G \rightarrow H}^* \cdot T_{H \rightarrow K}^* = T_{G \rightarrow K}^*$ , ahol  $T_{G \rightarrow H}^* : G/G' \rightarrow H/H'$  a  $T_{G \rightarrow H} : G \rightarrow H/H'$  által indukált homomorfizmust jelöli.*

Megoldás: Legyen  $H = \dot{\bigcup}_{i=1}^k Kx_i$  és  $G = \dot{\bigcup}_{j=1}^n Hy_j$ . Ekkor  $G = \dot{\bigcup}_{i,j} Kx_iy_j$ . Ha

$$y_jg = h_jy_{j\beta}, \text{ és } x_ih_j = k_{ij}x_{i\alpha_j},$$

akkor

$$x_iy_jg = x_ih_jy_{j\beta} = k_{ij}x_{i\alpha_j}y_{j\beta},$$

tehát

$$\begin{aligned} (gG')T_{G \rightarrow K}^* &= \prod_{i,j} k_{ij}K' = \prod_j \prod_i k_{ij}K' = \prod_j (h_jH')T_{H \rightarrow K}^* = \\ &= \left( \left( \prod_j h_j \right) H' \right) T_{H \rightarrow K}^* = (gG')T_{G \rightarrow H}^* T_{H \rightarrow K}^*. \end{aligned}$$

6. Lássuk be, hogy  $|\Omega| \geq k$ -ra  $G \leq S_\Omega$  akkor és csak akkor  $k$ -tranzitív, ha  $G$  tranzitív, és  $G_\alpha$   $(k-1)$ -tranzitív az  $\Omega \setminus \{\alpha\}$ -n valamely/bármely  $\alpha \in \Omega$ -ra!

Megoldás: Tegyük fel, hogy  $G$   $k$ -tranzitív. Ekkor nyilván tranzitív is (az előírt  $\alpha \mapsto \beta$  megfeleltetést kiegészíthetjük tetszőlegesen két  $k$ -as közötti megfeleltetéssel), és  $G_\alpha$   $(k-1)$ -tranzitív tetszőleges  $\alpha$ -ra, mert egy  $(\alpha, \alpha_2, \dots, \alpha_k)$   $k$ -ast át lehet vinni egy  $(\alpha, \beta_2, \dots, \beta_k)$   $k$ -asba, ha  $\{\alpha_2, \dots, \alpha_k\}$  és  $\{\beta_2, \dots, \beta_k\}$   $(k-1)$ -elemű részhalmazok  $\Omega \setminus \{\alpha\}$ -ban.

Most tegyük fel, hogy  $G$  tranzitív, és  $G_\alpha$   $(k-1)$ -tranzitív valamely  $\alpha$ -ra, továbbá legyenek  $\{\alpha_1, \dots, \alpha_k\}$  és  $\{\beta_1, \dots, \beta_k\}$   $k$ -elemű részhalmazok  $\Omega$ -ban. A tranzitivitás miatt van olyan  $g, h \in G$ , hogy  $g : \alpha_1 \mapsto \alpha$  és  $h : \alpha \mapsto \beta_1$ , továbbá  $G_\alpha$   $(k-1)$ -tranzitivitása miatt van olyan  $x \in G_\alpha$ , amelyre  $\alpha_i g x = \beta_i h^{-1} \forall i \in \{2, \dots, k\}$ . Így  $\alpha_1(gxh) = \alpha x h = \alpha h = \beta_1$ , és  $\alpha_i(gxh) = (\alpha_i g)xh = (\beta_i h^{-1})h = \beta_i \forall i \in \{2, \dots, k\}$ .

7. Milyen  $n$  és  $q$  esetén lehet a  $V = \mathbb{F}_q^n$  vektortér  $AGL(V)$  affin csoportja  $k$ -tranzitív valamely  $k > 2$ -re?

Megoldás: Legyen  $G = AGL(V) = \{x \mapsto Ax + b \mid A \in GL(V), b \in V\}$ , ahol  $\dim_K V = n$ .  $G$  tranzitív, mert tetszőleges  $a, b \in V$ -re  $a \mapsto aI + (b - a) = b$ . A  $0$  vektor stabilizátora  $G_0 = GL(V)$ .  $G_0$  tranzitív  $V \setminus \{0\}$ -n, ugyanis tetszőleges  $a, b \neq 0$  vektorokat ki lehet egészíteni egy-egy bázissá, és van olyan invertálható transzformáció, ami az egyik bázist a másikba viszi. Így  $G$  mindig  $2$ -tranzitív.

$G_0$  nem lehet  $2$ -tranzitív, ha  $n > 1$  és  $|K| > 2$ , mert akkor  $u, v \in V$  független vektorokra, és  $\lambda \in K \setminus \{0, 1\}$  skalárra az  $(u, \lambda u)$  összefüggő párt nem tudjuk az  $(u, v)$  független párba képezni lineáris transzformációval.

Ha  $n = 1$  és  $|K| > 3$ , akkor sem lehet  $G_0$   $2$ -tranzitív, mert akkor van  $\lambda \neq \mu \in K \setminus \{0, 1\}$ , és egy  $0 \neq v \in V$  vektorra a  $(v, \lambda v)$  párt nem képezhetjük a  $(v, \mu v)$  párba.

Ha  $n = 1$  és  $|K| = 3$ , akkor  $|V| = |K| = 3$ , és  $G$   $3$ -tranzitív, mert  $GL(V)$   $2$ -tranzitív  $((1, -1) \xrightarrow{1} (1, -1)$  és  $(1, -1) \xrightarrow{(-1)} (-1, 1))$ .

Ha  $|K| = 2$ , és  $n \geq 2$ , akkor  $G_0$   $2$ -tranzitív, mert minden  $u \neq v$  nem nulla vektor független is, és egy  $(u_1, u_2)$  független vektorpárt át lehet vinni egy tetszőleges  $(v_1, v_2)$  független vektorpárba úgy, hogy mindegyiket tetszőlegesen kiegészítjük bázissá. Tehát ilyenkor  $G$   $3$ -tranzitív. Viszont ha  $n > 2$ , akkor  $G_0$   $3$ -tranzitív már nem lehet, mert  $u, v, w \in V$  független vektorokra az  $(u, v, u+v)$  összefüggő vektorhármast nem képezhetjük az  $(u, v, w)$  független vektorhármassá.

Végül ha  $|K| = 2$  és  $n = 2$ , akkor  $|V| = 4$ , és ezen  $G$   $4$ -tranzitív is, mert tetszőleges,  $3$  különböző nemnulla vektorból álló  $(u_1, u_2, u_3)$  és  $(v_1, v_2, v_3)$  vektorhármassra  $u_3 = u_1 + u_2$  és  $v_3 = v_1 + v_2$ , tehát az  $A : u_1 \mapsto v_1, u_2 \mapsto v_2$  invertálható transzformációra  $A : u_3 \mapsto v_3$ .

Összefoglalva:  $G$   $4$ -tranzitív, ha  $n = 2$  és  $|K| = 2$ ,  $3$ -tranzitív (de nem  $4$ -tranzitív), ha  $n = 1$  és  $|K| = 3$  vagy  $n \geq 3$  és  $|K| = 2$ , és minden más esetben csak  $2$ -tranzitív.